

Innhold

Forord	9
Kapittel 1	
Innledning	11
Bokens oppbygging	12
Kapittel 2	
Utvikling av barnehagen som lærende organisasjon: teoretiske perspektiver	15
Innledning	15
Peter Senge sin teori om lærende organisasjoner	16
Utvikling av en lærende organisasjon gjennom fem disipliner ...	17
Personlig mestring	19
Mentale modeller	21
Felles visjon	24
Gruppelæring	26
Systemtenkning	28
Elementer i systemtenkning	29
Utvikling av disiplinene og sammenhengen mellom dem	32

Kapittel 3

Utvikling av barnehagen som lærende organisasjon: anvendelse av Senges perspektiver i utviklingsarbeid i barnehagen	33
Innledning	33
Barnehagen og personlig mestring	34
Barnehagen og mentale modeller	37
Barnehagen og en felles visjon	40
Barnehagen og gruppelæring	41
Barnehagen og systemtenkning	44
Konklusjon	46

Kapittel 4

Ledelseskompetanse: hvordan lede utviklingsprosesser i barnehagen?	47
Innledning	47
Endringsprosessen med fokus på implementering	49
Transformasjonsledelse – ledelse av endringer	52
Å sikre at barnehagen drives i tråd med føringer i samfunnet	54
Kapasitetsbygging	56
Profesjonelle læringsfellesskap (PLF)	57
Oppsummering	59

Kapittel 5

Planarbeid i barnehagen	61
Innledning	61
Sentrale begreper	62
Kontekst	62
Kvalitet	62
Didaktikk	63
Læreplanteori og -praksis	64
Læreplanens ulike nivåer	64
Faktorer som har betydning for omsetting av læreplaner	65
Læring og utvikling i fellesskap	65
Forskning om læreplaner i barnehagekontekst	66
Metode	67
Resultat	68
Bevisst ledelse i planarbeidet	68
Alle ansatte deltar i planarbeidet	70

Personalets motivasjon og mestringstro	72
Avslutning	74

Kapittel 6

«Jeg savner et sted å lese for barna»: materialitetenes betydning for

læringsfellesskap i barnehagen	76
Introduksjon	76
Forskning og teoretiske perspektiver	78
Forskning om barnehagens materielle rammer	78
Stedet, materialiteten og pedagogisk arbeid	79
Tradisjon, forandring og refleksivitet	80
Studien	81
Diskursanalytisk prosess	82
Resultat av analysen	83
På leit etter egnede steder for samlingsstunder	83
Åpne rom – utfoldelse og kaos	84
Rommene som motspillere til barnas lek	86
Avsluttende drøfting	87

Kapittel 7

Barnehageutvikling: partnerskap mellom utdanningssted og

barnehage i universitetsbarnehagesatsingen	90
Innledning	90
Universitetsbarnehage som egen satsing	91
Felles mål for profesjonsutdanningen	92
Gjensidig anerkjennelse	93
Læring og samskaping i arbeidslivet	94
Autoetnografi som metode	96
Deltakelse og samhandling	98
Formalisering av partnerskap	98
Rom for felles ansvar	101
Felles virksomhet og frirom	105
Avslutning	107

Kapittel 8

Sivilt mot: perspektiver på utvikling i barnehagen	109
Introduksjon	109
Barnehagefeltet innen offentlig styring	111
Det nye språket – doubletalk	111
Frie valg	112
Profesjonsautonomi	112
Barnehagelæreres danning og didaktiske refleksjon	113
Kritisk tenkning på historisk grunn	114
Etisk ansvar	114
Sivilt mot	115
Kunnskap for fremtiden	116
Klokskap med dømmekraft og vurderingsevne	117
Avslutning	118
 Litteratur	 121
Kapittel 1	121
Kapittel 2	122
Kapittel 3	123
Kapittel 4	124
Kapittel 5	126
Kapittel 6	129
Kapittel 7	131
Kapittel 8	133
 Forfatterpresentasjon	 137
 Stikkord	 139